

ABONAMENTUL.

Un an 80 cor. (60 lei)

1/2 an 40 „ (30 lei)

1/4 an 20 „ (15 lei)

Olună 7 „ (5 lei)

Un nr. 30 fil. (25 bani)

□ □

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 1 cor., a doua
și a treia oară 80 fil.

Manuscrite sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII” Blaj.

□ □

ZIAR NAȚIONAL — APARE ZILNIC.

Măritul

sinod arhidieceșan se întrunește azi, pentru întâia dată, sub noua oblăduire românească.

O bucurie generală stăpânește spiritele; mulți dintre delegați se revăd după ani de suferință și de pribegie.

S'au rupt cătușele de veacuri, și prigonirile ce nu mai conteneau.

Biserica noastră românească unită cu Roma a fost totdeauna cetățuia inexpugnabilă a credinței și naționalității noastre.

Ea a fost stâncă, de care s'au izbit zadarnic atâtea talazuri dușmane, risipindu-să apoi neputincioase, la picioarele ei; ea a fost candela de veghe, în vremurile de întuneric și ingenuchiare.

*

De-acum ea se îmbracă în strălucire nouă; glasul fiilor ei răsună azi liber; și toate forțele se concentrează pentru noul teren de acțiune, ce se oferă, în proporții grandioase, ca un pământ al făgăduinții.

Și pentru ca bucuria și dragostea de muncă să fie deplină, Dumnezeu ne-a mai rezervat o surpriză chiar în ajunul sinodului, prin ridicarea la tronul arhieresc al părintelui vicar Dr. Vasile Suciu, de-acum: *Mitropolitul Vasile*.

El a întrunit majoritatea covârșitoare a sufragiilor, cu ocazia sinodului electoral, și manifestația furtunoasă ce l-s'a făcut cu acest prilej, e cea mai ecla-

tantă dovadă de dragostea și deplina încredere a clerului.

Salutăm cu dragoste pe părinții sinodului, în frunte cu noul Păstor, în așteptarea binecuvântatei *munci*

rodnice și înviorătoare, după vremile trecute de tângire și persecuții.

Trăească Mitropolitul Vasile!
Trăească Părinții sinodului!

Delegații Sinodului arhidieceșan

1. Tractul Aiud: Ion Maior, Petru Suciu. 2. Alba-Iulia: Vas. Urzică, Amos Frâncu. 3. Almaș: Vas. L. Pop, Cornel Oțiel. 4. Arieș: Gavril Pop, Nicolae Galea. 5. Arpaș: Valer Florian, Dr. Oct. Prie prof. 6. Bia: Iosif Lita, Vas Smigelschi. 7. Blaj: Nicolae Lațiu, Victor Aaron. 8. Cătina: Ieronim Dănilă, Gavril Hintea. 9. Cichindeal: Simion Moldovan, Ion Dragomir. 10. Brașov: Moise Brumboiu Ion Fulicea. 11. Cluj: Dr. Elie Dăianu, Ioan Isaic. 12. Cojocna: Ion Hățăgan, Benjamin Rus. 13. Dârja: Iovian Andreiu, Dumitru Mureșan. 14. Dicioșanmărtin: Laurențiu Pascu, Nicolae Platon. 15. Ernot: Alex. Papiu, Basil Folea. 16. Fărăgău: Bazil Podoabă, Ion Hossu. 17. Giurgieu: Dr. Aug. Tătar, Virgil Codarcea. 18. Ibașfalău: Gheorghe S. Simu, Nicolae Galea. 20. Ludoș: Enea P. Bota, Dr. V. Cerghizan. 21. Mediaș: Iuliu Nistor, Ion

Popeneciu. 22. Morlaca: Ion Pop, Romul Romoșan. 23. Mureș: Dionisiu P. Decei, Aug. Nilca. 24. M.-Uioara: Emil Pop, Iuliu Ilian. 25. Pogăceaua: Ales. Târnavean, Oct. Popa. 26. Reghin: Ariton M. Popa, Simion Zehan. 27. Roșia: Iacob Domșa, Iosif Arieșan. 28. Sebeș: Ioan Simu, Virgil Hațegan. 29. Sibiu: Nic. Togan, Ion Agârbicean. 30. Turda: Iosif Costin, Nic. Rațiu. 31. Vicariatul Făgăraș: Iacob Popa, vic., Valeriu P. Comșa, Romul Moldovan, Damian Ilie Domșia, Ieromonah, Directorul cancelariei metropolitane I. Brut Micu. Institutele de învățământ, Facultatea teologică: Dr. Alex. Rusu, Liceul: Alexandru Ciura. Școala normală: Ioan F. Negruțiu. Comptabilul adm. centr. cap. A. C. Domșa, revizorul arhid. Ioan Spătariu, profesorii de teologie: Dr. Ioan Sâmpălean, ca fisc consist. și Ștefan Roșianu, ca referent.

Congresul Ligei

Culturale.

Liga culturală, instituția care a luptat mai direct pentru împlinirea idealului național, având în sânul său pe acela care dintre toți bărbații de seamă ai neamului ne-a cercetat, ne-a cunoscut durerile și ne-a iubit mai mult — pe N. Iorga — și-a ținut în 31 Maiu, Congresul cel dintâiu în România întregită. — Partea leului a avut-o și astă dată dl Iorga, care arătând lupta din

trecut, greutățile întâmpinate, fixează în cadrul unei vorbiri de adevăruri depline, munca mare ce trebuie să o desvolte această Ligă. Face propunerea federării cu societățile culturale din ținuturile desrobite — mai ales cu Asociațiunea noastră — precum și înscrierea din oficiu a membrilor obștilor, băncilor și-a cooperativelor... În numele Bucovinei vorbește cu lacrimi în ochi dl *Stefanelli* asigurând asistența de conlucrarea cea mai perfectă a tuturor oamenilor de bine pentru idealul mare al Ligei. Părintele *Saghin*, arată manopera ticăloasă

cu care a luptat dușmanul — strivit acum — pentru desrădăcinarea sufletului românesc al Bucovinei, aduce elogiile mântuitorilor Bucovinei: marelui Dumnezeu, Care ne-a purtat grija și soldatului care a răscumpărat glia strămoșească cu jertfa sângelui său. Dl *Sextil Pușcariu* se gândește la scumpii frați rămași afară de granițe, la cei de peste Nistru, la cei din Valea Timocului și văile Pindului, Istria și de sub Monte Maggiore. Să fie Liga sa și în trecut contactul sufletească cu toți frații oropsiți și să lupte sfărâmând zăgăzurile uriașe ce ne despart încă de sufletul uriaș al țărânimii prin jertfa căreia ne-am învrednicit de strălucirea zilelor de azi.

În numele Basarabiei vorbește *Calinic Pop Șerboianu*, apoi urmează alți vorbitori în numele diferitelor societăți, aducând fiecare prinosul de mulțumită și câte-un gând curat în noua luptă ce se va duce. La orele 12 și jumătate se i-a masă comună.

După prânz dl *Iorga* cetește moțiunea Ligii, în chestiunea Bănătuului:

„Congresul Ligei Culturale se unește la protestul întregii Româniimi contra încercării de a se da, pentru a se ținea sama de pretinse drepturi rezultând din simple colonizări, neamului nostru hotare ce nu corespund întinderii neamului românesc și nu pot cuprinde un corp politic capabil de a se apăra și desvolta”. Incheie zicând „Prefer să trăiesc însă, chiar în nedreptatea ce mi-ar face-o aliații, decât în dreptatea pe care mi-ar face-o vrășmașii”, — cuvinte cari ridică în picioare pe toți cei de față!

O mulțime de chestiuni se pun apoi în discuție. Vechii tovarăși de idei și luptă militază pentru nouă și nouă mijloace de luptă iar dl N. Iorga își exprimă dorința ca Liga să aibă un ziar, cum a fost Neamul românesc, pentru popor. Discuția se încheie la orele 7. Se face alegerea noului comitet.

Votază 100. Au fost aleși dnii: N. Iorga, I. Brătescu—Voinești, I. Grădișteanu președintele Congresului, dna dr. Cantacuzino, Ștefan Lambru, Simion Măndrescu, colonel G. Manolescu, diaconul Popescu și Mariu Stefanescu. Cenzori: Ștefan Pop, Tiberiu Ieromia și I. Ionescu—Băteni.

Dl Grădișteanu mulțumește pentru voturile primite, și anunță că din noul comitet nu mai poate face parte.

Preșident al Ligii va fi N. Iorga.

Noi Români ardeleni acei cari iubim pe dl Iorga, ca pe nimenea altul dintre bărbații de seamă ai României, dorim din tot sufletul să ajungem în contact direct, prin Asociația noastră, cu dânsul în deplina convingere, că marele dascăl al neamului ne va arăta drumul sigur pe care noi într'un gând și fără șovăire vom merge.

Așteptăm pe dl Iorga să vină în Ardeal!

(O.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ordonanța

Nr. 14

(modificată).

Noi comandantul trupelor din Transilvania, pe baza art. 32 și 57 din Titlul II adițional Codul justiției militare, în interesul siguranței armatei și apărării țării

Ordonăm:

pentru întreg teritoriul ocupat până la Tisa, considerat zonă de ocupație:

1. Toți proprietarii și deținătorii de vehicule cu tracțiune automobilă (automobile, camioane automobile, motociclete etc) sunt obligați, ca până în ziua de 1 Iunie 1919, să se prezinte la Comandamentul garnizoanei din reședința comitatului (județului) cu actele de proprietate ce posedă.

2. Din momentul publicării acestei ordonanțe se interzice circulația vehiculelor cu tracțiune mecanică, fără un permis de liberă circulație, dat de Comandamentul garnizoanei din orașul de reședință al comitatului, sau în lipsa unui asemenea Comandament de Comandamentul Diviziei în sectorul căreia se găsește comitatul.

3. Vehiculele autorizate să circule, vor purta un număr de ordine aplicat pe partea dinainte și dinapoi, însoțit de 2—4 litere, care vor arăta reședința comitatului astfel:

Pentru comit. (județul) Alba de jos	Ai
» » » Hunedora	Dev.
» » » Sibiu	Sib.
» » » Făgăraș	Fă.
» » » Treiscaune	Sg.
» » » Târnava mare	Sig.

Pentru comit. (județul) Târnava mică

	[Div. St. M.
» » » Odorhei	Od.
» » » Ciuc	Ci.
» » » Turda-Arieș Tu.	
» » » Murăș-Turda	
	[M. Os.
» » » Cojocna	C.
» » » Solnoc-Dobâca	
	[Dej.
» » » Bistrița-Năsăud	
	[Bi.
» » » Sighetul Mara-	
	[mureșului S. M.
» » » Ugociu	Sal. M.
» » » Sătmăr	S. Mar.
» » » Sălaj	Z.
» » » Sobolciu	Nir.
» » » Hajdu	Deb.
» » » Bihor	Or.
» » » Solnoc	S. N.
» » » Bichiș	Bic.
» » » Arad	Ar.
» » » Blongrad-Cenad	
	[Hot.

4. Cifrele și literele din față ale vehicului vor fi scrise pe fond negru, caractere latine și având dimensiunile următoare:

Înălțimea 0'037 mm, grosimea 0'012 mm, lățimea 0'045 mm.

Spațiul dintre cifre și litere va fi de 0'030.

Cifrele și literele din spatele vehicului vor avea următoarele dimensiuni:

Înălțimea 0'030 mm, grosimea 0'015 mm, lățimea 0'060 mm.

Spațiul ce le separă unele de altele va fi de 0'036 mm.

5. Literele minuscule, care urmează după litera inițială, este de aceeași lățime și grosime (la ambele descrieri, înainte și înapoi) cu litera inițială, înălțimea însă va fi cu $\frac{1}{4}$ mai mică.

6. Toate vehiculele cu tracțiune automobilă vor fi înzestrate în mod obligatoriu cu trombă cu sunet grav, sau sunet metalic, care să se audă de departe.

7. Odată cu căderea nopții, vehiculele nu vor putea circula, decât dacă vor fi luminate cu felinare.

8. Intrebuințarea luminelor orbitoare (faruri) este strict oprită în orașe.

9. Iuțea mersului cu tracțiune automobilă nu poate fi mai mare de 15 km. pe o oră prin orașe și în timpul trecerii prin sate.

10. Conducătorii vehiculelor automobile vor purta în totdeauna asupra lor autorizație de liberă circulație, iar călătorii din automobil vor purta bilet de identitate.

11. Proprietarii vehiculelor venite de peste Carpați, cari nu vor îndeplini prescripțiile prevăzute la art. 6, 7, 8, 9 și 10 ale prezentei ordonanțe, vor fi supuși în totul sancțiunilor arătate mai jos.

12. Contravențiunile la art. 1 se vor pedepsi cu închisoare până la 6 luni și cu amendă până la 1000 lei.

Contravențiunile dela art. 2 se vor pedepsi cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Contravențiunile dela celelalte articole, se vor pedepsi cu interzicerea dreptului de a mai circula cu vehiculul automobil.

13. Comandanții de piață sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a dispozițiilor ordonanței de față, iar organele administrative și polițienești cu supravegherea executării.

14. Constatarea contravențiilor la această ordonanță se va face de comisarii regali, pretorii, comendurii de piață, ofițeri de jandarmi și orice alți ofițeri de poliție judiciară.

15. Ordonanța de față se va publica, pe cât cu putință, în ziare, se va afișa în toate comunele și la sediul curților marțiale, pretoratelor, la comendurile de piață, la localurile de jandarmerie și primării, aducându-se la cunoștință obștească și prin bătăie de tobă.

Îndeplinirea acestor formalități se va constata prin procese verbale dresate de ofițerii de poliție judiciară respectivă.

Această ordonanță devine executorie după trei zile libere dela îndeplinirea formalităților de sub acest articol și se aplică numai celor deveniți culpabili în urma expirării acestui termen.

16. Dispozițiunile primei ordonanțe Nr. 14 dată de acest Comandament și cari sunt contrare ordonanței de față, se abrogă din momentul, când începe a se aplica această ordonanță.

Dată la Comandamentul nostru din Sibiu.

Azi, 9 Maiu 1919.

Comandantul trupelor din Transilvania:
General Mărdărescu.

Șeful de stat major:
General Panătescu.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Reforma școlară.

Declarațiunile D-lui Dr. C. Angelescu, ministrul cultelor și instrucțiunii publice.

Sâmbătă 31 maiu dl dr. C. Angelescu, ministrul cultelor și instrucțiunii a făcut o expunere asupra proiectului de reorganizare a învățământului de toate gradele.

D. ministru al instrucțiunii a spus între altele.

Numărul copiilor în stare de a urma în școală trece de 1.300.000. Din aceștia sunt însoriși în școală 600.000, din care însă nu urmează decât 300.000 adevărat numai a 4-a parte din totalul copiilor capabili de a urma o școală elementară.

Această stare nenorocită de lucruri provine pe deoparte din lipsă de localuri de școală, iar pe de alta din lipsa de învățători.

În prezent țara dispune de 9.500 de învățători și noi avem nevoie de 22.000.

Preocupați de a remedia această stare de lucruri. Ne-am hotărât a rezolvi această lipsă în câțiva ani de-arândul și anume: am luat dispoziția ca în 6 ani să ajungem a complecta numărul localurilor și mai ales al învățătorilor. Așa anul acesta vom face 3000 de numeri. Anul viitor de asemenea și așa în ceilalți ani.

De aceea ne-am gândit să înființăm, chiar cu începere dela Septembrie, câte o școală normală de fiecare județ pentru băieți și câte o școală de fete la fiecare trei județe, sau în total 25 școli normale, cece va face cu cele 19 școli normale existente 44 școli normale.

Cum nevoia de învățători este urgentă, ne-am hotărât ca, pentru anul acesta, să recurgem și la alte elemente de cât cele eșite din școlile speciale, dar cari vor primi o pregătire sumară în aceste 3 luni de vacanță, organizând cursuri speciale pentru ei. Vom angaja ca învățători pe cei eșii din Seminar, pe preoții din sate, pe absolvenți de gimnazii și licee, pe cei cari au terminat o școală profesională, așa încât vom obține numărul de 3000 de care avem imediat nevoie.

Cu privire la grădinile de copii de care se simte așa de mult nevoia, ne-am gândit deasemenea a crea școlile normale pentru acest scop una la Craiova, una la București și alta la Iași, din care se va recruta mai târziu corpul didactic necesar acestor feluri de școli.

Școala uniformă la sate și la orașe.

Cu privire la educația poporului sânt două concepții.

O concepție pe care o împărtășim noi și o alta, împărtășită de alții. Concepția noastră e ca să nu se facă nici o deosebire între copilul de țaran și cel de orașan. A doua concepție este contrarie acesteia; noi credem că este o concepție periculoasă pentru neamul și țara noastră.

Având în vedere acest lucru, noi am desființat școlile zise pregătitoare, care puneau barieră între școala satului și școala dela orașe.

În locul acestor școli și conform concepției noastre, vom crea gimnazii în marile centre sătești. Aceste gimnazii vor avea o durată de 3 ani. Ele vor fi identice cu cele dela orașe.

Organizarea liceelor.

Cu privire la licee ne-am propus să revenim la liceul unitar și cu 7 clase.

Elevii să termine cât mai repede liceul și universitatea, (bine înțeles fără ca cultura lor să sufere), pentru ca în plină forță a vieții lor fizice și intelectuale să intre cu carierele alese în viața publică, spre binele lor și al țării noastre, care are cu deosebire astăzi nevoie decât mai multe elemente pregătite și de cât mai multe energii.

În schimbul reducerii liceului, ca o garanție a direcțiunii alese, pentru viitoarea lor carieră, anul întâi la fiecare facultate va fi un an preparator, unde tânărul își va putea da seamă dacă are aptitudini pentru direcțiunea aleasă.

Reamintesc, că cursul inferior al liceului, gimnaziul, are aceleași studii, ca cele din gimnaziul sătesc, cu alte cuvinte dăm puțința copiilor de țărani să urmeze aceeași filieră cu acei din oraș. Absolvenții acestor gimnazii vor putea trece mai departe, fie în cursul superior de liceu, fie în școlile normale cu 4 clase, fie în seminarele cu 4 clase.

*

Dar după cum avem o mare lipsă de învățători, tot asemenea avem o mare nevoie de preoți.

Având în vedere, că în Transilvania elevii intră în seminar la o vârstă cât pot să aprecieze dacă au vocațiune sau nu, am hotărât, că copilul să termine gimnaziul și apoi să intre în seminar.

Absolvenții seminarilor, bine înțeles, cei mai pregătiți, vor trece mai departe la facultatea de teologie, unde obțin cunoștințe mai superioare.

Cu timpul, acest studiu va fi cerut ori cărui preot, pentru că noi înțelegem să avem un corp preoțesc luminat în Marea Românie.

*

Ca și absolvenții seminarilor și absolvenții școlilor normale vor putea trece mai departe, în facultatea de științe și de litere pentru câștigarea de cunoștințe superioare.

Dintre absolvenții acestor facultăți, se vor recruta viitorii profesori ai școlilor normale.

În preajma Sinodului arhidiecezan.

Cantorii conștii de chemarea și serviciul ce-l prestează sfinței noastre biserici, la inițiativa cantorilor din Prototopiatul Turda-Arieș și-au înaintat mo-

destele lor pretenții încă Congresului preoțesc ținut în Cluj la 14 Maiu a. c. Aceleași pretențiuni, juste stipulate în rugare separată, au fost înaintate și Maritului Sinod Arhidiecezan, ce se va ține în 11 I. c. la Blaj.

E fapt incontestabil că în zilele grele de azi acești oficanți ai bisericii noastre încă trebuie spriginați și cererea lor luată în dreaptă socotință, să li-se asculte și discute dorințele lor. Dăm mai la vale 2 puncte din cererea cantorilor noștri:

1. Corpul cantoral din Arhi-

dieceza Alba-Iulia și Făgăraș, — ca unul care pe lângă maica noastră biserică și preoțime și în mijlocul poporului își plinește conștientios agendele sale sfinte să fie dotat conform împrejurărilor timpului și anume: circa 10 jug. porțiuni cantorală și salar fix având lunar 200 lei.

2. Înființarea unui fond de penziune a cantorilor români din Arhidieceza noastră, la care fond are să contribuie unul fiecare cantor.

Turda, la 6 Maiu 1919.

(Urmează subscrierile).

Din moravurile științifice ale unui „istoric,, ardelean.

(Cum face critică Dl Dr. Zenovie Păclișanu).

De

ȘTEFAN METEȘ.

(Continuare).

Dl Păclișanu, când orice nu știe din trecutul românesc — declară scurt și hotărât: afirmații din vânt, naivitate, ridicol, etc. Dl Păclișanu zice: Chestia încreștinării Ungurilor are o literatură, pe care dl Meteș nu o cunoaște. Și ca să-mi dovedească, că dânsul o cunoaște mai bine, citează niște studii ale lui Karácsonyi, Panler Melich, pe care și eu le-am citat p. 31 nota, ba citez mai mult: cartea lui Melich, Szlav jövevény szavaink, I, Budapesta, 1905, și recenziunea asupra acesteia de de Karácsonyi în revista »Századok, din 1905. Și totuși eu nu cunosc literatura chestii și dl Păclișanu o cunoaște. Că n'am primit de ban bun spusele învățaților unguri numiți, a fost datorită mea să aleg între cei adevărați și ce nu-i, și se spun obiectiv adevărul care ne privește pe noi. Aceasta am spus-o indiferent de afirmațiile numiților învățați și de ale dlui Păclișanu, care se unește cu ei în judecarea faptelor.

La p. 30 vorbind de încreștinarea Ungurilor: Mulți din preoții Ungurilor erau căsătoriți, fiindcă biserica de Răsărit nu oprește, decât căsătoria a doua a preoților. Dl Păclișanu adaugă (nr. 63) aceasta »e și ridicol și naiv. Preoți latini cu neveste găsim atunci în întreaga lume catolică. Atunci (c. 1090—1100) se aflau aproape, ca și astăzi. Orice om cu ceva cultură istorică știe — dar dl Dr. Păclișanu care a învățat în seminarele catolice din Budapesta și Viena, unde nu se propune istorie ungurească și românească, n'are de unde ști — că în biserica apuseană încă în sec. al X-lea să iau măsuri contra căsătorii

preoților, cari în veacul următor sub papii Grigorie al VII-lea și Henric al IV-lea (?) devin atât de aspre încât diaconul și preotul slujitor, cari țineau neveste își piefdeau și averea și dregătoria preoțească.

Dl Dr. zice, că documentul din 14 Maiu 1494 »nu-i falsificat, lucru pe care l'am mai spus odată. După teoria d-sale istorică n'a spus nimic, ci simplu a luat doc. din cartea lui Hodinka cu însemnarea, că originalul se se află în arhivă din Pressburg. Eu am întrebuintat doc. luând ce-i adevărat din el; restul e falsificat cu anumite tendințe evidente pentru cine înțelege împrejurările de atunci.

Iarăși contraziceri! La p. 157 zic despre vlădica Simion Ștefan, că avea ca scriitor »bun condeiu«, pentruca la p. 159 să-l numesc — zice dl Dr. — »un biet vlădică aproape necărturar«. Cine cetește toată propozițiunea dela p. 159 vede, că aici nu e vorba expres de Simion Ștefan, ci în general de vlădici, cari au primit cele 15 condiții calvine din 1643, dintre care au fost unii »aproape necărturari«. Nu Sava Brancovici a întemeiat mănăstirea Moiseiului, ci el numai ia parte în »în persoană la sfințirea mănăstirii înnoite — se amintește încă la 1612 — a Moiseiului din Maramureș« cum rectific la p. 229, cu dl Păclișanu se falsifică intenționat spusele mele clare, cum face și mai departe, zicând: La p. 209 scrie (Meteș), că Sava Brancovici s'a născut pela (nu la) 1620, ca la anul 1668 să-l amintească »bătrânul vlădică« (de 48 de ani) al Românilor ardeleni. Aceasta-i falsificația dlui Dr, căci iată ce zic eu la p. 225: Sava Brancovici... întors acasă (din

Moscva) în mediul de umilită și intrigă al Ardealului, se deslănțui asupra lui dușmănia feroce a celor dela putere, — până ce Sava fusese la Moscva Apafi a scutit la 24 Martie 1668 din nou preoții români de dijmă — pe care a reușit uneori s'o domolească, până ce pe urmă la învins și zdrobit cu totul pe bătrânul vlădică (1680) al Românilor ardeleni.

La p. 226 zic; Apafi întărește în 20 — nu 26 cum falsifică d. Dr — Febr. 1669 două hrisoave, unul al lui Sigismund Rakoczy — necunoscut — și celalalt allui Georghe Rakoczy din 1543. Dl. Păclișanu continuă: Despre cel dintăiu zice (Meteș) că e necunoscut, deși a vorbit despre el la p. 192... Strașnică memorie de istoric! Eu la p. 408 rectific așa: necunoscut sau cel din 1608 pentru popa Mihail. E evident, că memoria dlui Dr. a slăbit, nu a mea. O altă falzificație a dlui Păclișanu urmează: La p. 292 zice (Meteș), că Mănăstirea dela Sâmbăta de jos a fost zidită de boierul Muntean Preda la 1657, la p. 298 însă spune, că e zidită de voivodul Constantin Brâncoveanu. Acum iată ce zice de fapt la p. 292: Mănăstirea din Sâmbăta de sus sau alta din țara Făgărașului s'a zidit în vara anului 1657 de boierul Muntean Preda, iar la p. 298: »Mănăstirea din Sâmbăta de sus a fost zidită tot de Constantin Brâncoveanu — după inscripția dela ploscomedie de mai târziu — în stilul arhitectonic din țară. Oricine poate vedea ce deosebire mare e între spusele mele și între falzificația tendențioasă a dlui Dr.

De obicei sinodul mare alegea 2 protopopi, cari însoțeau pe noul vlădică la sfințire în Țara-Românească. Întâmplarea face să știm numele unui protopop Opre și al unui preot Siicu din Scheiul Brașovului, cari au însoțit la sfințire pe Teofil în 1692, de unde nu urmează, că nu era regula generală, de a alege 2 protopopi, cum pretinde d. Păclișanu. Că să alegeau doi protopopi se vede și din actul Mitropolitului Teodosie din 23 August 1680 din cartea mea p. 244.

(Va urma).

* Trimițătorii de epistole închise sunt recercați, în propriul lor interes, să nu lipească plicurile. — Prin lipirea plicurilor să îngreunează censurarea și se întârzie trimiterea epistolelor.

Examenenele

de calificare la școala normală din Blaj.

Prin înaltul Ordin al ministrului de culte la institutul normal din Blaj au putut să se împărtășască de cultură și știință și elevii.

Astfel, acest an de o bucurie dublă, când instrucția s'a ținut în cadrele limbii române, când limba ce a fost stăpână prin situație și nici decât prin calitate, a încetat de a mai tortura mlădițele tinere, acest an a fost o adevărată sărbătoare.

Prima bucurie e, că examenenele au fost prezidate de unul din profesorii noștri distinși Dr. Octavian Prie.

În 2 a. l. c. s'au început examenenele scripturistice. În 4 a. l. c. examen parțial de calificare. În 5 examen scripturistic, iar după amiază, precum și restul săptămânii, examene verbale. Astfel cu 7 a. l. c. examenenele s'au terminat.

Începerea a făcut-o domnul director Ioan F. Negruțiu, prin o vorbire plină de sfaturi părințești pentru viitor.

Elevii și elevii ordinari, cari au primit diploma de calificare sunt următorii: D-șoarele: Sabina Căpitan, Emilia A. Coltor, Dora Fodor, Lucreția Moldovan, Clarița Pop, Natalia Pop, Emilia Nilca, Letiția Vlăsa, Ioan Dobra, Pompei Mureșan, Ioan Ordean, Petru Pragai și Onoriu Pantea.

Iar privatiste au fost d-șoarele Eleonora Ciora și Otilia Stănilău.

Elevii și elevii în 10 a. l. c. în onoarea domnilor profesori, au aranjat un exitus la hotel „Transylvania”. Masa a fost drăguț aranjată. Cea mai mare animație și veselie stăpâna sufletele. Domnul director prin cuvinte calde și-a exprimat mulțumirea ce a simțit, când a scris diplomele celor mai buni și sirguincioși elevi, ce-a avut vreodată. A dat din nou sfaturi cuminți pentru viitor și a ridicat paharul în sănătatea domnișoarelor și domnilor „diplomați”.

În numele elevilor și a elevilor a vorbit domnișoara Emilia A. Coltor. În cuvinte însuflețite a mulțumit domnului director și domnilor profesori, pentru dragostea cu care i-a îmbrățișat în decursul anului, pentru lumina ce, au aruncat asupra trecutului, pentru ca acesta să fie cunoscut de ei; precum și pentru ajutorul ce l-au dat întru crearea unui viitor demn de aspirațiile lor. A rugat pe Dumnezeu, ca cununa ce o formează profesorii acum, să rămână aceeași și pe

acum zece ani când se vor întruni. Iar munca, ce o vor desfășura în serviciul țării, să strălucească ca nește perle de mult preț în activitatea ce a desfășurat această cunună de dascăli, vrednici de toată lauda.

Au urmat apoi cântări de elevele și elevii cursului. A declamat cu mult simț d-șoara E. Ciora. Cătră orele 9, dl director a ridicat masa. Exitusul s'a sfârșit cu o horă frumoasă. Pe urmă s'au despărțit unii cu mângăerea în suflet că talentul primit nu l-au îngropat în pământ, iar altele și alții că vor fi și ei străji neadormite la posturi, precum sunt măestri lor.

E. A. C.

Informațiuni.

* **Resortul Cultelor** încunoștințează pe toți ceia admiși la cursurile instituite în Cluj, pentru pregătirea profesorilor de diferite categorii și menționați în tabloul publicat și distribuit în cercuri cât s'a putut de largi, cari din diferite motive nu vor putea lua parte la aceste cursuri, se obligă a aduce renunțarea lor la cunoștința resortului nostru în timpul și pe calea cea mai scurtă, pentru ca să se poată lua dispozițiunile necesare relativ la înlocuirea lor cu alți petiționari.

* **Pierderile României în război**, constatările făcute până în prezent sunt: 300 mii morți, din cari 240 mii morți pe câmpul de luptă și în spitalele militare, iar 60.000 morți în captivitate. Mai sunt și 20.000 mutilați. Numărul acestora nu s'a stabilit definitiv, cercetările nefiind încă terminate. Prin pierderile suferite de populația civilă în urma bombardamentelor, a crimelor comise de inamic și a morburilor provocate de războiu numărul morților se ridică la cifra de 449.360.

* **În legătură cu cursurile de profesori cari se vor ține la Cluj**, se va ține și un curs pe seama elevilor de cl. VII și a VIII gimnazială. La acest curs vor fi admiși tineri cari au pierdut un an de școală în timpul războiului, precum și absolvenți de cl. VI sau a VII cu calculul general „foarte bine”. Începutul cursului va fi la 1 Iulie n.

Doritorii se vor prezenta Direcțiunii Cursurilor (Universitate) până la 28 Iunie, unde li-se vor face cunoscute toate dispozițiunile necesare.

* **Cursul pentru pregătirea profesorilor de muzică** se va ține în Cluj, în localul Conservatorului de muzică al orașului. Examenenele de

primire se fixează pe ziua de 14 Iunie st. n. a. c., la ora 9 dim. La examenul de primire sunt admiși toți aceia, cari și-au înaintat cererile la resortul cultelor. Doritorii a lua parte la acest curs, cari până aci încă nu și-au înaintat cererile, se pot prezenta personal la examenul de primire înaintea comisiei examinătoare, aducând cu sine documentele cerute prin nota circulară publicată în Nr. 29 al „Gazetei Oficiale”!

Directorul cursului a fost numit Dl G. Dima.

* **D-ș. Clarița Pop**, absolventă a școlii normale de învățători din Blaj a cinstit pentru steagul acelei școli suma de 60 cor. Pentru acest dar mulțumește:

Direcțiunea.

* **Germania** încă va cere despăgubiri de război pentru pierderile ce i-le-a cauzat blocada.

* **Cursurile pentru pregătirea conducătoarelor de grădini** nu se vor începe în 1 Iunie ci în 1 Iulie.

* **Conziliul de patru** și-a terminat răspunsul la contra propunerile Germane. Conținutul răspunsului se va publica peste câteva zile.

* **În Basarabia** la toamnă se vor înființa 200 grădini de copii. Spre acest scop pentru pregătirea corpului didactic se vor înființa și cursuri pregătitoare, cari vor ține două luni. Terminul începerii cursurilor se va fixa mai târziu.

* **În Universitățile din București și Iași** la hotărârea Ministrului de culte sa decis să se instituie catedre de limba și literatura engleză.

* **În Ungaria** blocada va fi ridicată în momentul când la Budapesta se va alege un guvern stabil. Așa a decis consiliul de patru.

* **Cehoslovacia** nu vrea să plătească despăgubiri de război, așa a declarat Kasics, ministrul de finanțe, vorbind la o întrunire populară împotriva preluării vreunei contribuții de război.

MAI NOU.

Oradea mare, a sosit decretul pontificiu prin care cele 46 parohii românești din Sătmar sau dismembrat dela Hajdudorogh și s'au pus sub administrarea episcopului Radu.

Pop, secretar.

Aviz!

Aduc la cunoștința P. T. Public, că mi-am deschis în Mediaș un atelier și laborator dantistic aranjat după cerințele cele mai moderne.

Începând cu 14 Iunie a. c., voi ordina în Blaj în fiecare Sâmbătă dela 8—12 și dela 1—4 ore în odaia Nr. 3. dela otel „Welwart”.

Pentru oricare lucrare îndeplinită garantez mai mulți ani chiar și în scris.

Dantistul IULIUS MIHÁLY de ÁRKOS
Specialist în coroane — poduri moderne și în tehnică de cauciuc.

Mediaș

(2-2).

Piața mare Nr. 23. Intrare prin piața mică etajul I. ușa din stânga dela trepți.

Numărul cenzurat de: AUREL GAJIA.

Director: ALEXANDRU CIURA.
Redactor: Ovidiu Hulea.